

Змест

Карлсан прылятае зноў	7
У Карлсана дома	32
Булачкавае надзаянне Карлсана	47
Карлсан запрашае на булчавы банкет	65
Карлсан і тэлевізарная скрыня	85
Званок Карлсана	104
Прывідульчык з Васастана	120
Карлсан не прывід, а проста Карлсан	136
Вяльможная дама ляціць	157
Прыгожы, спрэс разумны і ўзорна тоўсты	174

Карлсан прылятае зноў

Свет такі вялікі, і ў ім так шмат дамоў. Ёсць дамы вялікія, а ёсць маленькія, ёсць дамы прыгожыя і дамы брыдкія, ёсць дамы старыя і новыя. А ёсць маленькі-маленечкі дамочак Карлсана, які жыве на даху. Карлсан лічыць, што гэта найлепшы ў свеце дом — якраз для найлепшага ў свеце Карлсана. І Малы таксама так лічыць.

Малы — ён жыве з мамай, татам, Бусэ ды Бэтан у самым звычайным доме на самай звычайнай стакгольмскай вуліцы, але на іхнім даху адразу за комінам акурат і месціцца дамочак Карлсана з шыльдай над уваходам, на якой напісана:

**«КАРЛСАН,
ЯКІ ЖЫВЕ НА ДАХУ,
НАЙЛЕПШЫ Ў СВЕЦЕ КАРЛСАН»**

Хтосьці лічыць дзіўным, што нехта жыве на даху, але Малы на гэта адказвае:

— Што тут дзіўнага? Хто дзе хоча, той там і жыве!

Мама з татам таксама лічаць, што кожны можа жыць там, дзе хоча. Хаця спачатку яны не верылі, што Карлсан існуе. І Бусэ з Бэтан таксама не верылі. Дый як тут паверыш, што ў цябе на даху жыве тоўсты дзядзечка з прапелерам на спіне, які ўмее лятаць?

— Брэшаш ты, Малы, — казалі Бусэ і Бэтан. — Карлсан — гэта проста выдумка.

На ўсялякі выпадак Малы спытаў Карлсана, ці не выдумка ён. Але Карлсан адказаў:

— Самі яны выдумка.

Мама з татам думалі, што Карлсан — такі ўяўны сябрук, якіх часам прыдумляюць дзеці, калі адчуваюць сябе самотнымі.

— Небарака Малы, — казала мама. — Бусэ і Бэтан нашмат старэйшыя. Яму няма з кім гуляць, вось ён і прыдумаў сабе Карлсана.

— Так, давядзецца, пэўна, усё ж набыць яму сабаку, — сказаў тата. — Ён так даўно гэтага чакае. Вось атрымае яго — і адразу забудзецца на Карлсана.

Так Малому дастаўся Бімба. У яго з'явіўся свой уласны сабака! Адбылося гэта ў дзень, калі Малому споўнілася восем.

А яшчэ акурат у той самы дзень мама, тата, Бусэ і Бэтан урэшце пабачылі Карлсана. Праўда-праўда, пабачылі на свае вочы! Вось як гэта было.

Малы святкаваў дзень народзінаў у сваім пакоі: ён запрасіў на салодкі стол Крыстэра і Гунілу. Яны хадзілі ў той жа клас, што і ён. І вось калі мама, тата, Бусэ і Бэтан пачулі смех і вясёлыя гутаркі з пакой Малога, мама сказала:

— Хадземце зірнём на іх — яны такія мілыя!

— Так, давайце! — сказаў тата.

І што ж яны ўбачылі — мама, тата, Бусэ і Бэтан, — калі зазірнулі ў пакой Малога? Хто там сядзеў за святочным сталом з размазаным па ўсім твары вяршковым тортам і еў так, што ледзьве ім не душыўся? Ды не хто іншы, як тоўсценькі дзядзечка, які гучна прывітаў іх і крыкнуў:

— Здароўценькі, мяне завуць Карлсан, які жыве на даху! Вы ж, па-мойму, яшчэ не мелі гонару сустрацца са мной?

Мама тады ледзьве не самлела. А тата дужа разнерваваўся.

— Нікому пра гэта не расказвайце, — загадаў ён. — Зусім-зусім нікому.

— Чаму гэта? — спытаў Бусэ.

І тата растлумачыў чаму.

— Уяві, якое ў нас пачнецца жыццё, калі людзі дазнаюцца пра Карлсана! Яго пакажуць па тэлебачанні, разумееш? Мы ўвесь час будзем спатыкацца аб кабелі і тэлекамеры ў нашым пад'ездзе, кожныя паўгадзіны да нас будзе грукацца тэлевізійны фатограф, каб зняць Карлсана з Малым. Небарака! Малы ператворыцца ў «хлопчыка, які знайшоў Карлсана»... У нашым жыцці больш не будзе ні хвіліны спакою.

Мама, Бусэ і Бэтан зразумелі гэта, і таму ўсе паабяцалі адно аднаму ніколі і нікому не расказваць пра Карлсана з даху.

А было так, што Малы мусіў наступным днём з'язджаць у вёску да бабулі на ўсё лета. Ён вельмі з гэтага цешыўся, але перажываў наконт Карлсана. Хто ведае, што яму прыйдзе ў голаў за гэты час. А раптам ён проста знікне, зляціць кудысьці!

— Карлсанчык, мілы, ты ж дакладна застанешся жыць на нашым даху, пакуль я не вярнуся ад бабулі? — спытаў Малы.

— Хто ж яго ведае, — сказаў Карлсан. — Я таксама збіраюся да сваёй бабулі. Яна нашмат бабульнейшая за тваю і лічыць, што я найлепшы ў свеце ўнук. Таму — хто ведае... Было б неразумна адпусіць ад сябе найлепшага ў свеце ўнука, хіба не?

— А дзе яна жыве, твая бабуля? — пацікавіўся Малы.

— У доме, — сказаў Карлсан. — Ці ты думаў, што яна недзе гойсае ночы навывлёт?

Больш Малому даведацца не ўдалося. А наступнага дня ён паехаў да бабулі. З сабой ён узяў Бімба. У вёсцы было весела. Малы гуляў цэлымі днямі. Карлсана ён не так і часта ўспамінаў. Але калі канікулы скончыліся і Малы вярнуўся ў Стакгольм, то, ледзьве пераступіўшы парог, ён спытаў пра Карлсана.

— Мама, Карлсан тут не мільгаў?

Мама пахітала галавой.

— Не, не мільгаў. Ён, мабыць, перасяліўся.

— Не кажы такога, — сказаў Малы. — Я хачу, каб ён жыў на нашым даху, як і раней, ён мусіць вярнуцца!

— Але ў цябе ёсць Бімба, — паспрабавала сцешыць яго мама. Яна была б толькі рада, каб Карлсан знік.

Малы пагладзіў Бімба.

— Яно так, вядома. Бімба цудоўны. Але ў яго няма прапелера і ён не ўмее лятаць, а з Карлсанам можна гуляць нашмат болей у што!

Малы забег у свой пакой і расчыніў акно.

— Карлсан, ты наверсе? — крыкнуў ён так гучна, як мог. Але адказу не было. А на наступны дзень Малы зноў пайшоў у школу. Цяпер ён быў у другім класе. Кожны дзень пасля школы ён сядзеў у сваім

пакоі і рабіў урокі. Акно ён трымаў адчыненым, каб пачуць, калі там прагудзе матор, як у Карлсана. Але гудзенне ён чуў толькі ад пчол унізе на вуліцы ды часам ад самалётаў, што праляталі над дахам, а Карлсан ні разу так і не прагудзеў.

— Эх, відаць, і праўда перасяліўся, — скрушна сказаў сам сабе Малы. — Ён ужо ніколі не вернецца.

Кладучыся ўвечары спаць, Малы заўсёды думаў пра Карлсана і часам крыху паплакваў пад коўдрай праз тое, што ён знік. Так цягнуліся дні: школа, урокі і ніякага Карлсана.

Аднойчы пасля школы Малы сядзеў у сваім пакоі і разбіраў маркі. У ягоным альбоме іх было ўжо даволі шмат, заставалася ўклеіць яшчэ некаторыя. Малы ўзяўся за справу, і неўзабаве амаль усе маркі апынуліся ў альбоме. Засталася толькі адна — самая прыгожая, якую ён прыбярэ на канец. Гэта была нямецкая марка з Чырвоным Каптурком і ваўком — о, яна была проста шыкоўная, лічыў Малы. Ён паклаў яе перад сабой на стол.

У тое самае імгненне ён пачуў за акном гуд. Гуд, які гучаў... так, сапраўды, ён гучаў як Карлсан! А гэта і быў Карлсан. Ён уваліўся проста ў акно і крыкнуў:

— Здароўценькі, Малы!

Карлсан прылятае зноў

— Здароўценькі, Карлсан! — крыкнуў Малы. Ён ускочыў і застыў, перапоўнены шчасцем, назіраючы, як Карлсан пару разоў абляцеў люстру, а потым плюхнуўся перад ім долу.

Як толькі Карлсан выключыў матор — для гэтага ён павярнуў маленькую круцёлку на жываце, — як толькі ён зрабіў гэта, Малы памкнуўся быў абняць яго. Але Карлсан адштурхнуў Малога пульхайнай ручкай і сказаў:

— Спакойна, толькі спакойна! Ёсць што паесці? Пару катлецінак ці яшчэ што-небудзь? Можа, крыху вяршковага торта?

Малы пахітаў галавой.

— Не, сёння мама катлет не смажыла. А вяршковы торт у нас бывае толькі на дзень народзінаў.

Карлсан фыркнуў.

— Што ў вас за сям'я такая? «Толькі на дзень народзінаў...» А калі прыходзіць стары добры сябар, якога вы не бачылі месяцамі? Тваёй маме варта было б рыхтавацца паўвішней!

— Так, але мы не ведалі... — пачаў Малы.

— Не ведалі! — сказаў Карлсан. — А маглі б спадзявацца! Вы маглі б спадзявацца, што сёння я прылячу, і гэтага мусіла б хапіць, каб твая мама адной рукой пачала ляпіць катлеты, а другой — узбіваць вяршкі.

— У нас на абед была кілбаса, — прысаромлена сказаў Малы. — Можа, ты б хацеў...

— Падсоўваць кілбасу старому добраму сябру, якога вы не бачылі месяцамі! — Карлсан зноўку

фыркнуў. — Ну што ж, у гэтым доме ні да чаго не дамовішся, да ўсяго давядзецца прывыкнуць... давай сюды сваю кілбасу!

Малы з усіх ног кінуўся на кухню.

Мама не было дома — сышла да лекара, — таму ён не мог яе спытаць. Але ён ведаў, што Карлсана пачаставаць кілбасой можна. На талерцы засталася пяць лустачак, і ён занёс іх сябру. Карлсан накінуўся на іх, як коршак. Ён набіў поўны рот кілбасы і зрабіўся задаволены-задаволены.

— Ну што... — сказаў ён. — Для кілбасы не так ужо і пагана. Не так смачна, як катлеты, вядома, але ад некаторых людзей нельга патрабаваць занадта шмат.

Малы зразумеў, што «некаторымі людзьмі» быў ён, і таму паспяшаўся хутчэй змяніць тэму.

— Як табе гасцявалася ў бабулі, весела? — спытаў ён.

— Так весела, што і не расказаць, — сказаў Карлсан. — Таму і расказваць не буду, — дадаў ён, прагна ўгрызаючыся ў кавалак кілбасы.

— Мне таксама было весела, — сказаў Малы і пачаў расказваць Карлсану пра ўсё, што рабіў у бабулі.

— Яна такая добрая, такая добрая, мая бабуля! — сказаў Малы. — Ты не паверыш, як яна

ўзрадавалася, калі я прыехаў. Яна мяне так заабды-
мала!

— Чаго гэта? — спытаў Карлсан.

— Бо я ёй вельмі падабаюся, няўжо не разуме-
еш? — сказаў Малы. Карлсан перастаў жаваць.